

آزمون ۷ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

ویژه پیاپی یازدهم

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم - مرحله پنجم (۱۴۰۳/۱۰/۲۸)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

 @sanjesheducationgroup

 @sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۲ درست است.

تابع f فقط در صورتی می‌تواند ثابت و همانی باشد که همه مؤلفه‌ها با یکدیگر مساوی باشند.

$$2a = b + c = 3a + 2b = c - a + 1$$

باید با استفاده از تساوی فوق، معادلاتی ایجاد کرد و مقادیر a ، b و c را به دست آورد.

$$\begin{cases} 2a + 2b = a - 2b \Rightarrow 2a + 4b = 0 \xrightarrow{\div 2} a + 2b = 0 \Rightarrow b = -1 \\ b + c = c - a + 1 \Rightarrow a + b = 1 \xrightarrow{\times(-1)} -a - b = -1 \end{cases}$$

$$a + b = 1 \Rightarrow a + (-1) = 1 \Rightarrow a = 2$$

$$2a = b + c \Rightarrow 2(2) = -1 + c \Rightarrow c = 5$$

عدد $X = -\frac{3}{2}$ در دامنه هر دو ضابطه تابع g وجود دارد. بنابراین $g(-\frac{3}{2})$ و به ازای هر دو ضابطه باید مقداری یکسان شود.

$$k - (-\frac{3}{2})^2 = [-\frac{3}{2}] + 2k \Rightarrow k - \frac{9}{4} = -2 + 2k \Rightarrow k = -\frac{1}{4}$$

تابع g را نوشته و حاصل عبارت مورد نظر را به دست می‌آوریم:

$$g(x) = \begin{cases} -\frac{1}{4} - x^2, & x \leq -\frac{3}{2} \\ [x] - \frac{1}{2}, & x \geq -\frac{3}{2} \end{cases}$$

$$\frac{a+c}{b+k} = \frac{2+5}{-1-\frac{1}{4}} = \frac{7}{-\frac{5}{4}} = -\frac{28}{5} = -5\frac{3}{5} \xrightarrow{-5\frac{3}{5} \leq -\frac{3}{2}}$$

$$f(-5\frac{3}{5}) = [-5\frac{3}{5}] - \frac{1}{2} = -6 - \frac{1}{2} = -6\frac{1}{2} = -6\frac{3}{2}$$

۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است.

$$f(x) = (a+b)x + b^2 - 9 \xrightarrow{f(x)=x} \begin{cases} b^2 - 9 = 0 \Rightarrow b = \pm 3 \\ a + b = 1 \Rightarrow \begin{cases} b = 3 \rightarrow a = -2 \\ b = -3 \rightarrow a = 4 \end{cases} \end{cases}$$

$$f(x) = x \Rightarrow \begin{cases} f(-2) = -2 \\ f(4) = 4 \end{cases} \Rightarrow -2 + 4 = 2$$

(۲) درست است.

$$f(x) = \frac{c}{2} \Rightarrow f(c) - f(-\frac{c}{2}) = \frac{c}{2} - \frac{c}{2} = 0$$

(۳) نادرست است.

اگر $f(x)$ تابع علامت باشد، تساوی مورد نظر همواره برقرار نیست. مثلاً به ازای $k = 5$ و $x = 4$ بررسی می‌کنیم.

$$\left. \begin{aligned} f(kx) &= f(20) = \text{sign}(20) = 1 \\ kf(x) &= 5f(4) = 5\text{sign}(4) = 5 \times 1 = 5 \end{aligned} \right\} \Rightarrow 1 \neq 5$$

(۴) درست است.

$$x \notin \mathbb{Z} \Rightarrow [-x] = -[x] + 1 \Rightarrow [x] + [-x] = 1$$

۳. گزینه ۲ درست است.

با توجه به تعریف تابع علامت که برد آن $\{0, 1, -1\}$ می‌باشد، درستی تساوی مورد نظر را در سه حالت بررسی می‌کنیم.
حالت اول: به‌ازای $x = 0$ تساوی برقرار است.

$$x = 0 \Rightarrow \text{sign}(0) = 0$$

حالت دوم: به‌ازای $x = 1$ تساوی برقرار نیست.

$$x = 1 \Rightarrow \text{sign}(1^2 - 3(1)) = |1| \Rightarrow \text{sign}(-2) = 1 \Rightarrow -1 = 1$$

حالت سوم: به‌ازای $x = -1$ تساوی برقرار است.

$$x = -1 \Rightarrow \text{sign}((-1)^2 - 3(-1)) = |-1| \Rightarrow \text{sign}(4) = 1 \Rightarrow 1 = 1$$

بنابراین به‌ازای دو مقدار $x = 0$ و $x = -1$ تساوی برقرار است.

۴. گزینه ۴ درست است.

$$f(1 + \sqrt{2}) = |2(1 + \sqrt{2}) - 3| + [-(1 + \sqrt{2})] = \underbrace{|2\sqrt{2} - 1|}_{>0} + \underbrace{[-1 - \sqrt{2}]}_{=-2/4} = 2\sqrt{2} - 1 - 3 = 2\sqrt{2} - 4$$

$$f(\sqrt{2} - 1) = |2(\sqrt{2} - 1) - 3| + [-(\sqrt{2} - 1)] = \underbrace{|2\sqrt{2} - 5|}_{<0} + \underbrace{[-\sqrt{2} + 1]}_{=-0/4} = -2\sqrt{2} + 5 - 1 = -2\sqrt{2} + 4$$

$$f(1 + \sqrt{2}) + f(\sqrt{2} - 1) = 2\sqrt{2} - 4 - 2\sqrt{2} + 4 = 0$$

۵. گزینه ۴ درست است.

$$\sim(p \Rightarrow q) \equiv T \rightarrow p \Rightarrow q \equiv F \rightarrow \begin{cases} p \equiv T \\ q \equiv F \end{cases}$$

$$q \vee \sim r \equiv T \rightarrow F \vee \sim r \equiv T \rightarrow \sim r \equiv T \rightarrow r \equiv F$$

$$s \Leftrightarrow \sim p \equiv T \rightarrow s \Leftrightarrow F \equiv T \rightarrow s \equiv F$$

در آخر داریم:

$$(F \Leftrightarrow F) \wedge (F \Leftrightarrow T) \equiv T \wedge F \equiv F$$

۶. گزینه ۳ درست است.

برگردان فارسی به نماد ریاضی در گزینه ۳ فقط درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

$$x^2 + (x+1)^2 = (x+x+1)^2 ; x \in \mathbb{Z} \quad (1)$$

$$(2k) + (2k+2) = \frac{2k(2k+2)}{2} ; k \in \mathbb{N} \quad (2)$$

$$x^2 - x < 0 ; x \neq 0 \quad (4)$$

۷. گزینه ۳ درست است.

$$[a] + [-a] = \begin{cases} 0 & ; a \in \mathbb{Z} \\ -1 & ; a \notin \mathbb{Z} \end{cases} \quad \text{می‌دانیم:}$$

از این رو تابع مورد نظر به‌صورت زیر بازنویسی می‌شود:

$$f(x) = 1 + \left[\frac{x}{3} \right] + \left[-\frac{x}{3} \right] = \begin{cases} 1 + 0 & ; \frac{x}{3} \in \mathbb{Z} \\ 1 - 1 & ; \frac{x}{3} \notin \mathbb{Z} \end{cases} = \begin{cases} 1 & ; \frac{x}{3} \in \mathbb{Z} \\ 0 & ; \frac{x}{3} \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

اگر $x = 3$ وارد تابع شود (یعنی $\frac{3}{3} = 1$ ، عددی صحیح است) پس $f(3) = 1$ می‌شود.

اگر $x = \sqrt{5}$ وارد تابع شود (یعنی $\frac{\sqrt{5}}{3}$ ، عددی غیر صحیح است) پس $f(\sqrt{5}) = 0$ می‌شود.

اگر $x = 9$ وارد تابع شود (یعنی $\frac{9}{3} = 3$ ، عددی صحیح است) پس $f(9) = 1$ می‌شود.

$$\frac{2(1) + 0}{1} = 2$$

در آخر داریم:

۸. گزینه ۳ درست است.

عبارت داخل قدرمطلق در بازه داده شده مثبت است:

$$1 \leq x < \frac{7}{4} \xrightarrow{+1} 2 \leq x+1 < \frac{11}{4} \Rightarrow |x+1| = x+1$$

ورودی تابع علامت در بازه داده شده منفی است:

$$1 \leq x < \frac{7}{4} \xrightarrow{\times(-1)} -\frac{7}{4} < -x \leq -1 \Rightarrow \text{sign}(-x) = -1$$

پس عبارت **A** مورد نظر برابر است با:

$$A = [2x - 3 + x + 1] - 1 = [3x - 2] - 1 = [3x] - 2 - 1 = [3x] - 3$$

باید محدوده $3x$ را مشخص کنیم که بتوانیم مقدار $[3x]$ را به دست آوریم:

$$1 \leq x < \frac{7}{4} \xrightarrow{\times 3} 3 \leq 3x < \frac{21}{4}$$

با توجه به بازه $3x$ ، سه مقدار برای $[3x]$ خواهیم داشت:

$$3 \leq 3x < 4 \Rightarrow [3x] = 3 \Rightarrow A = 3 - 3 = 0$$

$$4 \leq 3x < 5 \Rightarrow [3x] = 4 \Rightarrow A = 4 - 3 = 1$$

$$5 \leq 3x < \frac{21}{4} \Rightarrow [3x] = 5 \Rightarrow A = 5 - 3 = 2$$

$$0 + (1) + (2) = 3$$

در آخر داریم:

۹. گزینه ۲ درست است.

$$(1) \text{sign}(1 - \sqrt{2}) \xrightarrow[\text{منفی}]{\sqrt{2} \approx 1/4} \text{sign}(\text{عدد منفی}) = -1$$

$$(2) [\pi] = [3,14] = 3$$

$$f(x) = -|x+2| + 3$$

چون ضریب قدرمطلق منفی است پس شاخه‌های نمودار باید رو به پایین باشد از طرفی در نمودار $y = a|x+b|+c$ رأس نقطه $(-b, c)$ می‌باشد. بنابراین رأس نمودار قدرمطلق نقطه $(-2, 3)$ در ربع دوم محورهای مختصات واقع خواهد بود. گزینه ۲ مطلوب است.

۱۰. گزینه ۴ درست است.

چون $x > 0$ است، تنها مقدار قابل قبول برای x عدد یک می‌باشد ($x=1$) زیرا برد تابع علامت $\{0, 1, -1\}$ می‌باشد.

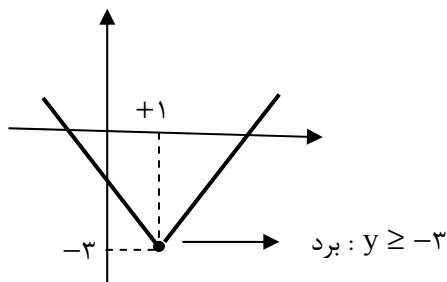
در این صورت $\text{sign}(3ax+2) = -1$ پس $3ax+2$ مقداری منفی خواهد بود. بنابراین:

$$3ax+2 < 0 \xrightarrow{x=1} 3a+2 < 0 \Rightarrow 3a < -2 \Rightarrow a < -\frac{2}{3}$$

تنها مقدار موجود در گزینه‌ها برای a که کوچک‌تر از $-\frac{2}{3}$ باشد، $a = -\frac{3}{4}$ می‌باشد.

۱۱. گزینه ۲ درست است.

ضریب قدرمطلق مثبت (+۲) می باشد پس شاخه های نمودار رو به بالا خواهد بود. از طرفی رأس نمودار قدرمطلق نقطه (۱, -۳) می باشد بنابراین نمودار آن به صورت زیر خواهد بود:

۱۲. گزینه ۴ درست است.

تابع $y = -|x|$ را در نظر می گیریم، طبق نمودار داده شده، نمودار تابع $y = -|x|$ ، ۴ واحد به سمت چپ منتقل شده است. پس عبارت داخل قدرمطلق باید به اضافه ۴ شود. $|x + 4|$ و ضمناً نمودار ۳ واحد به سمت بالا منتقل شده است پس ضابطه تابع به صورت $f(x) = |x + 4| + 3$ است:

$$\left. \begin{aligned} f(x) &= -|x + 4| + 3 \\ f(x) &= -|x + a| - 2b \end{aligned} \right\} \Rightarrow a = 4, -2b = 3 \Rightarrow b = \frac{3}{-2} = -\frac{3}{2}$$

و در نهایت داریم:

$$a + b = 4 - \frac{3}{2} = \frac{5}{2} = 2,5$$

۱۳. گزینه ۳ درست است.

در تابع پلکانی، هیچ ضابطه ای نباید داشته باشد و ثابت است. در ضابطه اول x مشاهده می شود که باید آن را از بین ببریم به همین خاطر ضریب آن را مساوی صفر قرار می دهیم:

$$3a + 2 = 0 \Rightarrow 3a = -2 \Rightarrow a = -\frac{2}{3}$$

حال تابع را بازنویسی می کنیم:

$$f(x) = \begin{cases} -a & , x \geq 1 \\ 3a - 1 & , x < 1 \end{cases} \xrightarrow{a = -\frac{2}{3}} f(x) = \begin{cases} \frac{2}{3} & , x \geq 1 \\ 3(-\frac{2}{3}) - 1 & , x < 1 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} \frac{2}{3} & , x \geq 1 \\ -3 & , x < 1 \end{cases}$$

$$f\left(\frac{1}{2}\right) \stackrel{\frac{1}{2} < 1}{=} -3, f(5) \stackrel{5 \geq 1}{=} \frac{2}{3}$$

و در نهایت داریم:

$$f\left(\frac{1}{2}\right) \times f(5) = -3 \times \frac{2}{3} = -2$$

۱۴. گزینه ۲ درست است.

اعضای مجموعه A همان دامنه تابع (ورودی های تابع) هستند:

$$f(x) = 2x[x - 1]$$

$$f\left(-\frac{1}{2}\right) = 2\left(-\frac{1}{2}\right)\left[-\frac{1}{2} - 1\right] = -1\left[-\frac{3}{2}\right] = (-1) \times (-2) = 2$$

$$f\left(\frac{9}{4}\right) = 2\left(\frac{9}{4}\right)\left[\frac{9}{4} - 1\right] = \frac{9}{2}\left[\frac{5}{4}\right] = \frac{9}{2} \times 1 = \frac{9}{2}$$

$$f(-2) = 2(-2)[-2 - 1] = -4[-3] = (-4)(-3) = 12$$

مجموع اعضای برد تابع یا همان B:

$$2 + \frac{9}{2} + 12 = 14 + \frac{9}{2} = \frac{37}{2}$$

۱۵. گزینه ۳ درست است.

$$\text{لف) } \sim p \Rightarrow r \equiv F \rightarrow \begin{cases} \sim p \equiv T \rightarrow p \equiv F \\ r \equiv F \end{cases}$$

$$\text{ب) } p \vee q \equiv F \xrightarrow{p \equiv F} F \vee q \equiv F \rightarrow q \equiv F$$

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$۱) (T \Rightarrow F) \wedge (p \Leftrightarrow r) \equiv F \wedge (p \Leftrightarrow r) \equiv F$$

$$۲) (F \wedge F) \Leftrightarrow (F \Rightarrow F) \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$$

$$۳) (T \Leftrightarrow F) \vee (T \vee F) \equiv F \vee T \equiv T$$

$$۴) T \Rightarrow (T \Rightarrow F) \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۲ درست است.

سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود. (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۱۲ تا ۱۴؛ سطح دشواری: آسان)

۱۷. گزینه ۲ درست است.

تاریخ گزیده: اثر حمدالله مستوفی است. این کتاب، تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ هـ.ق دربر می‌گیرد.

نفحات‌الأنس: اثر جامی است. او در این کتاب، شیوه تذکره‌الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. تذکره دولتشاه: اثر دولتشاه سمرقندی است. این کتاب، شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است. لمعات: اثر فخرالدین عراقی است. او در این کتاب، سیروسلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است. (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۱۴ تا ۱۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

نام نویسنده چهار اثر در برابر آن درست نیامده است. پاسخ درست عبارت است از:

- ۱- تذکره دولتشاه: اثر دولتشاه سمرقندی است که آن را به تشویق امیر علیشیر نوایی نوشته است.
- ۲- جمشید و خورشید: اثر سلمان ساوجی است که آن را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.
- ۳- مرصادالعباد: اثر نجم‌الدین رازی است.
- ۴- تذکره الاولیا: نوشته عطار نیشابوری است که جامی نفحات‌الانس را به شیوه آن نوشته است. (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۱۴ تا ۱۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

تعداد چهار مورد از آثار ذکر شده به صورت منظوم سروده شده است:

- ۱- بوستان: سعدی این کتاب را در قالب مثنوی سرود.
 - ۲- عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی، این مثنوی را سروده است که در هر فصل این مثنوی به بیان یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.
 - ۳- جمشید و خورشید: این مثنوی را سلمان ساوجی به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.
 - ۴- تحفه‌الاحرار: یکی از مثنوی‌هایی است که جامی آن‌ها را به پیروی از نظامی سروده است.
- آثار باقی‌مانده «انوار سهیلی، طبقات ناصری، المعجم، اخلاق‌الأشراف و بهارستان»، همگی به نثر نوشته شده‌اند و یا این که ترکیبی از نظم و نثر هستند؛ مثل بهارستان جامی.
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۱۴ تا ۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «همی» از نشانه‌های زبانی سبک خراسانی است که به جای «می» در ساخت فعل «همی رفت»، آمده است.
- ۲) واژه «ایدر» به معنای «اینجا» آمده است که جزء واژه‌های اصیل فارسی است که در سبک خراسانی کاربرد فراوان دارد.
- ۳) سروده «حافظ» است که از شاعران سرآمد قرن هشتم هجری است؛ بنابراین از نظر زبانی باید ویژگی سبک عراقی را در خود به همراه داشته باشد.
- ۴) واژه «اندر» جزء واژه‌های پرکاربرد سبک خراسانی و صورتی قدیمی از واژه «در» است.

۲۱. گزینه ۲ درست است.

- یکی از معروف‌ترین مفاهیم شعر در قرن هفتم و هشتم و نهم (سبک عراقی)، برتری عشق بر عقل است. شاعر در این دوره، به ستایش عشق می‌پردازد؛ برخلاف سبک خراسانی که خرد را ستایش می‌کند. دیگر مفاهیم و اندیشه‌های شعر این دوره عبارتند از:
- پرهیز از زهد ریایی - توجه به صفا و پالایش درون
 - بی‌اعتباری دنیا - توجه به امور اخروی
 - اعتقاد به قضا و قدر - متعالی شدن مقام و جایگاه معشوق
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۳۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۲. گزینه ۱ درست است.

- بیت «ب»: تشبیه فشرده اضافی: «سمنند غم»، «گرد ندامت» / بیت «پ»: تشبیه فشرده غیراضافی (صبر به زهر - زهر به حلوا) / بیت «الف»: تشبیه گسترده (قد: مشبه، سرو: مشبه به، می‌ماند: ادات تشبیه، راست: وجه شبه).
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۲۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۳ درست است.

- در این گزینه، «دیگ سودا» تشبیه فشرده اضافی (= اضافه تشبیهی) است. تشبیهات فشرده غیراضافی در سایر گزینه‌ها:
- ۱) ابرو به کمان - گیسو به کمند / ۲) درد به دارو - خار به خرما / ۴) خوابگاه سنجاب به خار
- (علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۲ درست است.

- تشبیه فشرده اضافی: میوه غم / تشبیه گسترده: سر (مشبه)، چو (ادات تشبیه)، درخت شکوفه‌دار (مشبه به)، سپید شدن (وجه شبه) / مجاز: سر (مو)
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۵۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

- در این بیت، سه مورد مجاز یافت می‌شود: دشت (مجاز از مردم)، شهر (مجاز از مردم)، جهان (مجاز از مردم)، مجازهای سایر گزینه‌ها: ۱) بیت (شعر) / ۳) ایران (لشکر ایران) / ۴) سینه (شنونده دل سوخته)
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۵۲ تا ۵۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۴ درست است.

- دو بار تشبیه بلیغ اضافی (= اضافه تشبیهی) به کار رفته است: قمار عشق، خانه دل.
- (علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۳۳ و ۵۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

«دست فلک» یک اضافه استعاری است نه تشبیهی!

تشبیه بلیغ اضافی در سایر ابیات:

۱) جام عشق

۳) سنگ حادثه

۴) آینه ضمیر

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۳۲ و ۵۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

بیت‌های «پ» و «ث»، عیناً براساس یک وزن سروده شده‌اند. هر دو بیت با وزن واژه‌ها یا ارکان «فَعِلَاتُ / فاعلاتن / فَعِلَاتُ فاعلاتن» مطابقت دارند.

بررسی دیگر ابیات:

(الف) بر وزن «فَعُولُنْ / فَعُولُنْ / فَعُولُنْ / فَعُولُنْ» سروده شده است.

(ب) بر وزن «فَعِلَاتُنْ / فَعِلَاتُنْ / فَعِلَاتُنْ / فَعِلَاتُنْ» سروده شده است.

(ت) بر وزن «فَعُولُنْ / فَعُولُنْ / فَعُولُنْ / فَعُولُنْ» سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۹. گزینه ۲ درست است.

وزن این بیت از تکرار چهار بار «مفاعیلن» حاصل شده است و ۱۶ هجا دارد در حالی که وزن بیت‌های ۱، ۳ و ۴ از تکرار دو پایه آوایی یا رکن «مفاعیلن فَعِلَاتُنْ» برای دو بار ایجاد شده است. با این تفاوت که در پایه چهارم از رکن «فَعِلَاتُنْ: - - - -» دو هجای کوتاه آن حذف شده است و فقط دو هجای بلند آن باقی مانده است که اگر آن را معادل‌سازی کنیم، معادل «- - - - : فَعْلُنْ» می‌باشد. وزن مصراع اول از هر گزینه چنین است:

بررسی گزینه‌ها:

(۱)

تقطیع هجایی	بِ هَزَتْ مَا	دَ رِ گِی تِی	بِ عَمَرِ خُدْ	فَرَزَنْد
نشانه هجایی	-U-U	--UU	-U-U	✓--
وزن واژه	مَفَاعِلُنْ	فَعِلَاتُنْ	مَفَاعِلُنْ	فَعْلُنْ

(۲)

تقطیع هجایی	تَ هَمَّ جُنْ گُلْ	زَ خَنْدِ دِی دَنْ	لَبَّتْ بَا هَمَّ	نِ مِی آید
نشانه هجایی	---U	---U	---U	---U
وزن واژه	مَفَاعِلُنْ	مَفَاعِلُنْ	مَفَاعِلُنْ	مَفَاعِلُنْ

(۳)

تقطیع هجایی	چُ بُدْ بُلَا	مَدَ مَتَ تَا	چُ گُلْ ثَ نَا	گو یَم
نشانه هجایی	-U-U	--UU	-U-U	--
وزن واژه	مَفَاعِلُنْ	فَعِلَاتُنْ	مَفَاعِلُنْ	فَعْلُنْ

(۴)

تقطیع هجایی	سُدْ خَنْ دِ رَا	زَ کِ شِی دِی	مُ هَمَّ چُ نَانْ	با قِیست
نشانه هجایی	-U-U	--UU	-U-U	✓--
وزن واژه	مَفَاعِلُنْ	فَعِلَاتُنْ	مَفَاعِلُنْ	فَعْلُنْ

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۰. گزینه ۴ درست است.

تمام ابیات این سؤال برگرفته از غزلی از خاقانی شروانی است. واژه‌های قافیه در پایان مصراع دوم بیت‌ها به‌ترتیب عبارتند از: «مار - نار - آزار - بازار».

اگر ابیات را تقطیع هجایی کنیم و وزن پایه‌های آوایی هر بیت را مشخص نماییم، متوجه می‌شویم که وزن همه ابیات، مطابق «- - - - | U - - | U - - | U - -» است؛ بنابراین، واژه‌های قافیه در پایه سوم مصراع و بر وزن «مفعول: - - - -» جای می‌گیرند و اگر وزن مصراع‌ها را مشخص کنیم، درمی‌یابیم که فقط واژه قافیه «بازار» در بیت چهارم است که به تنهایی در یک پایه آوایی قرار می‌گیرد.

گزینۀ ۱)	پا یم ب	س ر گن جس	تَر ما ر	نَ یَند یدِ شَم
	U--	---U	U--	---U
گزینۀ ۲)	مَن هَم جُ	و زَر یدِ نَم	کَز نا ر	نَ یَند یدِ شَم
	U--	---U	U--	---U
گزینۀ ۳)	اَند یدِ شَ	مَزا زا رَش	وا زا ر	نَ یَند یدِ شَم
	U--	---U	U--	---U
گزینۀ ۴)	هَم پیدِ ش	کِشی دا نَم	با زا ر	نَ یَند یدِ شَم
	U--	---U	U--	---U

یادآوری: وزن این ابیات را به صورت «مُسْتَفْعَلُ / مَفْعُولُن» نیز می‌توان تعیین نمود؛ اما با توجه به این که با این وزن دوم، هیچ‌یک از قافیه‌ها به تنهایی در یک رکن یا پایه آوایی قرار نمی‌گیرد، وزن و شیوه تقطیع اول را در نظر گرفتیم.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۱. گزینۀ ۲ درست است.

اگر یک مصراع از هر بیت را تقطیع هجایی کنیم، متوجه می‌شویم که هر یک از گزینۀها ۱۵ هجا دارد. با این تفاوت که ترتیب هجاها در گزینۀ ۲ با دیگر گزینۀها متفاوت است اما ترتیب هجاها گزینۀهای ۱، ۳ و ۴ با ترتیب هجاها در الگوی صورت سؤال، عیناً یکی است.

تقطیع هجایی پایه‌های آوایی، خوشه‌های هجایی و وزن واژه‌های مصراع اول از گزینۀ ۲:

تقطیع هجایی:	دو ست دارم	ک ب پوشی	رُخِ هَم چُن	قَم رَت
خوشه‌های هجایی:	--U-	--UU	--UU	-UU
وزن واژه:	فاعلاتن	فَعِلَاتن	فَعِلَاتن	فَعِلُن

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۲. گزینۀ ۳ درست است.

اگر یک مصراع از بیت گزینۀ ۳ را تقطیع هجایی کنیم، سپس هجاها را در ارکان و پایه‌های آوایی قرار دهیم، متوجه می‌شویم که هیچ‌یک از پایه‌های آوایی به‌دست آمده تکراری و هم‌شکل نیستند.

تقطیع هجایی:	سَر مَسْت	دَ را مَدَ ز	خَ را بات
معادل هجایی:	U--	-U-U	U--U
وزن واژه یا ارکان آوایی:	مفعول	مفاعِلُن	مفاعِی = مفاعیل

بررسی سایر گزینۀها:

(۱) از تکرار چهار بار «مفاعیلُن: U--» فراهم آمده است.

(۲) از تکرار چهار بار «فاعِلَاتُن: -U-» فراهم آمده است.

(۴) از تکرار چهار بار «مُسْتَفْعَلُن: -U-» فراهم آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۳. گزینۀ ۴ درست است.

تقطیع هجایی و پایه‌های آوایی و ارکان گزینۀ ۴ دقیقاً مطابق با الگوی هجایی مقابل آن است.

بررسی سایر گزینۀها:

در گزینۀ ۱، تقطیع هجایی به اشتباه صورت گرفته است و به دنبال آن، پایه‌های آوایی و ارکان عروضی شعر نیز به اشتباه مشخص شده است. به این ترتیب که همزه آغاز واژه «آن» به ضرورت باید حذف بشود و واژه‌های «در صبح آن» را باید به صورت «در صبحان: -U-» بخوانیم و معادل هجایی آن را مشخص کنیم؛ بنابراین، هجای کوتاه پایان رکن اول حذف می‌گردد و مرز بین پایه‌های آوایی یا ارکان عروضی نیز جابه‌جا می‌شود به این صورت:

تقطیع هجایی مصراع:	دَ ر صَد بو حان	را ح ری حا	نی ب خاه
علائم هجایی:	--U-	--U-	U--

در گزینه ۲) علائم هجایی به درستی مشخص شده است اما مرز بین پایه‌های آوایی باید به صورت «U---U|---U|---U» باشد.

در گزینه ۳) یک خوشه هجایی (U---) کمتر ذکر شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

گزینه ۳ درست است.

اگر بیت را درست بخوانیم و مطابق خطّ عروضی، واژه‌ها را همان‌گونه که تلفظ می‌کنیم، همان‌گونه هم بنویسیم، درمی‌یابیم که در مصراع اول، سه بار و در مصراع دوم، دو بار همزه آغاز واژه‌ها حذف می‌شود و با توجه به این که پس از خواندن درست شعر، متوجه می‌شویم که فقط ۱۵ هجا در هر مصراع وجود دارد، زیباترین و آهنگین‌ترین وزن، آن است که پایه‌های آوایی و مرز بین ارکان را به صورت سه پایه چهار هجایی و یک پایه سه هجایی مشخص نماییم تا در نتیجه آن، یک وزن تکراری مطابق با الگوی «U---U|---U|---U|---U» به دست بیاید.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

گزینه ۴ درست است.

این بیت می‌گوید که دل ما، معشوق جفاپیشه را بیش‌تر می‌پسندد؛ اما سایر ابیات به این مفهوم اشاره دارند که دل بی‌بهره از عشق، دل نیست و ارزشی ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

گزینه ۲ درست است.

این بیت می‌گوید از حال و روز کسی که دائماً به درد دل دیگران رسیدگی می‌کند، نپرسید! اما سایر ابیات می‌گویند که درد عاشق دل سوخته را تنها کسی می‌فهمد که خود درد عشق و رنج فراق را تجربه کرده باشد. با این مفهوم، در این بیت کتاب درسی آشنا شدید.

«سینه‌خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق»

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۵۴؛ سطح دشواری: متوسط)

گزینه ۴ درست است.

این بیت می‌گوید که با جریان یافتن فرمان دیو، فرمان خدا از رونق افتاد! اما سایر ابیات می‌گویند که سر منشأ همه افعال فقط خداست.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۵۶؛ سطح دشواری: دشوار)

گزینه ۳ درست است.

این بیت بیانگر «اتحاد عاشق و معشوق» است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۴۰، ۴۷، ۵۵؛ سطح سوال: دشوار)

گزینه ۳ درست است.

این بیت می‌گوید که سخن عشق در دل بی‌خبران عشق، اثر نمی‌کند؛ اما سایر ابیات به مفهوم وفاداری عاشق و ثبات قدم در عشق اشاره دارند.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۳۳؛ سطح دشواری: متوسط)

گزینه ۱ درست است.

این بیت برخلاف بیت صورت سؤال، می‌گوید که عاشق از روی جبر نه از روی اختیار، گرفتار عشق شده است اما سایر ابیات می‌گویند که عاشق از روی اختیار، به دام معشوق افتاده و اسیر عشق او گردیده است.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ص ۵۵؛ سطح دشواری: متوسط)

جامعه‌شناسی (۲)

گزینه ۴ درست است.

- قرآن کریم از باورها و اعمالی که مانع دستیابی انسان به حقیقت خود و جهان هستی می‌شوند به اغلال و سلاسل یاد می‌کند.

- نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷ و ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۲. گزینه ۱ درست است.

مفهوم این آیه که برگرفته از بخش بیندیشید صفحه ۹ کتاب است، به تعامل فعال میان جهان تکوینی با سایر جهان‌ها اشاره دارد. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۱، ص ۷ و ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۳. گزینه ۲ درست است.

- فرهنگ‌ها با داشتن ویژگی حقیقت، از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.
- در صورت نبود ویژگی معنویت، بشر به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌شود.
- تعهد و مسئولیت، زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان شمول را فراهم آورد.
- در صورت نبود عقلانیت که به پرسش‌های ثابت و متغیر انسان‌ها پاسخ دهد فرهنگ توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۴ درست است.

- عقاید و ارزش‌های جهان اسلام با تلاش و کوشش عالمان مسلمان از مرزهای جغرافیایی و سیاسی جوامع مختلف عبور کرد.
- استبداد قومی با وجود هویت غیراسلامی، به دلیل اینکه پشتوانه و پیشینه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، می‌کوشید با رعایت ظواهر اسلامی، ظاهر دینی خود را حفظ کند.
- بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی برای مقابله با سلطه استعمار از مکاتب و روش‌های غربی مانند، ناسیونالیسم یا مارکسیسم استفاده می‌کردند. این مکاتب وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۵. گزینه ۱ درست است.

عبارت اشاره به استعمار و فعالیت‌های آن دارد و در گزینه پاسخ به عدم غلبه فرهنگی سلوکیان اشاره کرده و این نکته را بیان می‌کند که غلبه نظامی همواره با غلبه فرهنگی همراه نبوده است. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: بسیار دشوار)

۴۶. گزینه ۲ درست است.

پیامبران برای شکوفایی عقل آدمیان، جلوگیری از چرخش ثروت در دست اغنیا و اجرای عدالت و آزادسازی مستضعفان از حاکمیت مستکبران آمده‌اند.
اسلام مسلمانان را موظف به تلاش برای آزادسازی مستضعفان می‌داند.
طبق هستی‌شناسی فرهنگ اسلام، توحید حکایت از خداوندی دارد که خدای قوم و قبیله خاصی نیست؛ بلکه خداوند تمام جهانیان است.
در انسان‌شناسی به ویژگی انسان که موجودی مختار، متعهد، مسئول، خلیفه خداوند روی زمین و دارای فطرت الهی در روی زمین اشاره می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

استعمارگران و مجریان پنهان ← استعمار فرانو ← «الف»
اقتصاد صنعتی و فنون نظامی ← استعمار قدیم ← «ب»
استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره ← استعمار نو ← «پ»
استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی ← استعمار نو ← «ت»
(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۸. گزینه ۳ درست است

بررسی گزینه‌ها:

(۱) نادرست (تعریف روشنگری در معنای خاصی است) - درست

(۲) درست - درست

۳) درست - نادرست (مربوط به روشنگری در معنای عام است)

۴) درست - درست

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۵، ص ۴۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۹. گزینه ۳ درست است

الف) افول تجربه‌گرایی، نفی تجربه و نفی عقل و وحی، موجب بروز بحران معرفتی شده است.

ب) وقتی روشنگری در معنای خاص، به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد.

پ) روشنگری در معنای عام، اگر با هستی‌شناسی و انسان‌شناسی دینی (قدسی) همراه باشد، با استفاده از وحی، عقل و تجربه، تفسیری دینی از انسان و جهان ارائه می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۵، ص ۴۲ و ۴۳، سطح دشواری: دشوار)

۵۰. گزینه ۴ درست است

گسترش تجارت و به‌دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را ایجاد کرد و بدین ترتیب اقتصاد کشاورزی فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد و روابط ارباب - رعیتی به روابط کارگران و سرمایه‌داران تغییر یافت.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۶، ص ۵۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۱. گزینه ۲ درست است

- فلسفه‌های روشنگری ← سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد.

- آمیخته شدن مسیحیت با رویکردهای اساطیری ← مسیحیت با قبول تثلیث از ابعاد عقلانی توحید دور ماند.

- تفاسیر پروتستانی از دین ← رویکرد سکولار و دنیوی در زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی گسترش پیدا کرد.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۶، ص ۵۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۲. گزینه ۲ درست است

- کشورهای غربی از سازمان‌های فراماسونری برای بسط اندیشه‌های غربی در میان رجال نخبگان سیاسی و اقتصادی کشورهای غیرغربی استفاده می‌کردند.

- انقلاب فرانسه، باعث شکل‌گیری دولت - ملت‌هایی شد که به‌طور رسمی، جدایی خود را از دین اعلام کردند.

- دولت - ملت‌های جدید خود را با هویتی دینی نمی‌شناختند، بلکه خود را در ابعاد جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی تعریف می‌کردند.

- صنعت، عنصری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۷، ص ۵۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۳. گزینه ۱ درست است

- حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت در عرصه جهانی ← بروز چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی

- حمایت دولت‌های سکولار غربی از مبلغان مسیحی ← گسترش جهانی قدرت غرب

- پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی ← کاهش اهمیت مرزهای سیاسی

(جامعه‌شناسی (۲) - ترکیبی درس ۷ و ۸، ص ۵۵ و ۵۸ و ۶۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۴. گزینه ۳ درست است

الف) کانون‌های ثروت و قدرت برای حفظ منافع خود از طریق سازمان‌های بین‌المللی، موانع موجود بر سر راه تجارت جهانی را بر می‌دارند و استقلال سیاسی و اقتصادی کشورهای مختلف را مخدوش می‌سازند.

ب) تمرکز قدرت رسانه در دست چند شرکت یا فرد قدرتمند، موجب تضعیف سازکارهای دموکراسی می‌شود.

پ) برخی معتقدند جهانی شدن، فرآیندی است که هیچ اعتنایی به مرزهای ملی ندارد.

(جامعه‌شناسی (۲) - درس ۸، ص ۶۸ و ۷۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۵. گزینه ۲ درست است

بررسی گزینه‌ها

۱) درست - درست - نادرست (نتیجه وابستگی اقتصادی این کشورها، نامتعادل شدن مبادلات تجاری در سطح جهانی است.)

- ۳) درست - درست - نادرست (در شرایط استعماری، تعدیل جهانی ثروت به وجود نمی‌آید).
- ۴) درست - نادرست (استقلال سیاسی و اقتصادی آنان سبب می‌شود تا در چرخه نامتعادل جهانی توزیع ثروت قرار گیرند) - درست. (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۸، ص ۶۵ و ۶۶؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ (۲)

۵۶. گزینه ۱ درست است.
بررسی عبارت‌ها:
الف) غزوه بدر موقعیت و قدرت قریش را در حجاز تضعیف کرد.
ب) عبدالله ابن ابی در غزوه‌های احد و تبوک به همراه یارانش از سپاه اسلام جدا شد.
پ) در جنگ خندق یا احزاب، با وجود اینکه مشرکان تمام نیرو و امکانات مادی و معنوی خود را بسیج کرده بودند، ناکام ماندند.
ت) مشرکان در غزوه احد به موفقیتی نسبی دست یافتند.
(تاریخ (۲) - درس ۴، ص ۳۷ و ۳۸؛ سطح دشواری: متوسط)
۵۷. گزینه ۳ درست است.
برخی آیات قرآن، بیانگر آن است که مشرکان مکه از آن بیم داشتند که در صورت پیروی از اسلام، موقعیت تجاری و سیاسی آن شهر متزلزل شود و بازرگانان قریش از سود هنگفتی که از تجارت با سرزمین‌های دور و نزدیک کسب می‌کردند، محروم بمانند.
(تاریخ (۲) - درس ۳، ص ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)
۵۸. گزینه ۴ درست است.
بررسی عبارات نادرست:
الف) مربوط به مسعودی است.
ت) مربوط به تکنگاری است.
(تاریخ (۲) - درس ۱ و ۲، ص ۶، ۱۴، ۱۵ و ۱۸؛ سطح دشواری: دشوار)
۵۹. گزینه ۱ درست است.
بررسی عبارت‌ها:
- پیشینه تأسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب، خلیفه دوم (خلفای راشدین) بازمی‌گردد. او به پیشنهاد هرمزان یکی از فرماندهان اسیر ایرانی، دیوان جند را در مدینه تشکیل داد. در دوران خلافت امویان، دیوان‌های دیگری پدید آمد. «ت»
- یکی از اقدام‌هایی که به دستور عبدالملک مروان، خلیفه اموی انجام گرفت، برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی بود. «ب»
- در دوره خلافت عباسیان، تشکیلات اداری - دیوانی منظم و منسجمی با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانیان شکل گرفت. «الف»
- در آن زمان، منصب وزارت، با الگو گرفتن از دوره ساسانی به وجود آمد و وزیر در رأس تشکیلات دیوانی قرار گرفت. «پ»
(تاریخ (۲) - درس ۷، ص ۷۰؛ سطح دشواری: متوسط)
۶۰. گزینه ۱ درست است.
با به قدرت رسیدن عباسیان و مشارکت ایرانیان در اداره امور خلافت، فعالیت‌های علمی و فکری مسلمانان به‌نحو چشمگیری افزایش یافت و در دوران خلفایی چون هارون الرشید و مأمون به اوج خود رسید. مورخان، نقش خاندان برمکیان و سهل را در گسترش نهضت علمی و فکری دوران این دو خلیفه بسیار مؤثر و مهم می‌شمارند.
(تاریخ (۲) - درس ۷، ص ۷۲؛ سطح دشواری: دشوار)
۶۱. گزینه ۱ درست است.
اوضاع ایران در آستانه حمله اعراب: اوضاع اجتماعی به دلیل جدایی و فاصله طبقات جامعه ایران از یکدیگر، اختلافات مذهبی و سرکوب مخالفان دین رسمی، تنگ‌نظری موبدان و دخالت آن‌ها در امور مختلف کشور، آشفته بود. «الف» علاوه بر آن، شیوع بیماری مرگبار طاعون و طغیان شدید رودهای دجله و فرات که بندها و سدها را شکست و خسارت فراوانی به زمین‌های حاصلخیز آسورستان و ضربه سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد. «ب»
حادثه تأثیرگذار دیگری که در این اوضاع و احوال رخ داد، از میان برداشتن دولت آل منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز بود. «پ»
اندکی پس از این ماجرا، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی، از قبیله‌های عرب مجاور و مرزهای ایران شکست خوردند.
بر اثر این واقعه، عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت.
(تاریخ (۲) - درس ۸، ص ۸۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۲. گزینه ۴ درست است.

سه گزینه اول، اشاره به جنبش‌های ایران در دوران خلافت امویان از دید سیاسی و نظامی، اجتماعی و فرهنگی دارد و گزینه (۴) مربوط به روی کار آمدن عباسیان است. با روی کار آمدن خاندان بنی‌عباس و انتقال مرکز خلافت از دمشق به بغداد، شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی به نفع ایرانیان تغییر محسوسی یافت. برخی از سیاستمداران و دیوانسالاران ایرانی در حکومت عباسیان، به مناصب سیاسی و نظامی مهمی مانند وزارت، فرماندهی سپاه و حکومت شهرها و مناطق دسترسی پیدا کردند.

(تاریخ (۲) - درس ۸، ص ۸۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

عمر بن خطاب از جانب ابوبکر بن ابی قحافه، به عنوان خلیفه دوم منصوب شد، اما عثمان بن عفان توسط شورای شش نفره تعیین خلافت که عمر تعیین کرده بود به‌عنوان خلیفه سوم انتخاب شد.

(تاریخ (۲) - درس ۵، ص ۴۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

در زمان حکومت بنی‌امیه، مسلمانان غیرعرب موالی نامیده می‌شدند، آنان در این دوره از موقعیت اجتماعی پایین‌تری نسبت به اعراب مسلمانان برخوردار بوده و از برخی از حقوق سیاسی، اجتماعی و اقتصادی محروم بودند. عرب‌گرایی امویان و تحقیر و تبعیض ایرانیان توسط اعراب اموی، باعث شد که آنان در قیام‌ها و شورش‌های ضد اموی مختار، زید فرزند امام سجاد (ع) و شورش عبدالرحمان بن اشعث شرکت کنند. در نتیجه قیام آن‌ها ارتباطی به خونخواهی ابومسلم خراسانی که در دوره بنی‌عباس کشته شد، نداشت. همچنین، این عبدالملک بن مروان خلیفه اموی نبود که شیوه متفاوتی در حکومت داری در پیش گرفت؛ بلکه عمر بن عبدالعزیز بود که چنین شیوه‌ای در پیش گرفت. از طرفی، معاویه برای آنکه مردم و حکومت امویان را بپذیرند و در برابر آن مقاومت نکنند، به ترویج تفکر جبرگرایی برای پرداخت. همچنین، او با تعیین ولیعهدی برای خود، نخستین گام را برای موروثی کردن خلافت در جهان اسلام برداشت.

(تاریخ (۲) - درس ۶، ص ۵۸ و ۵۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌های درست:

(ب) در جریان محاصره بیت‌المقدس (ایللیا)، ساکنان مسیحی شهر اعلام کردند که فقط در حضور خلیفه دوم (عمر بن خطاب)، قرارداد صلح و تسلیم شهر را امضا می‌کنند.

(پ) دلیل انتخاب عمرو بن عاص به فرماندهی سپاه اسلام برای فتح مصر، این بود که او آبادانی و ثروت فراوان آن سرزمین را از نزدیک مشاهده نموده و تا اندازه‌ای با وضعیت سیاسی و اجتماعی آن‌جا آشنا بود.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) لشکرکشی مسلمانان به سرزمین‌های مجاور شبه‌جزیره عربستان، از اوایل خلافت ابوبکر آغاز نشد و تا پایان خلافت علی (ع) بدون وقفه ادامه نیافت؛ بلکه از اواخر خلافت ابوبکر آغاز شد و تا پایان خلافت عثمان پایان یافت.

(ت) با فتح مصر، سلطه و نفوذ سیاسی - نظامی امپراتوری روم شرقی در آن سرزمین از بین رفت، شام از خطر هجوم رومیان تا حدودی در امان ماند.

(تاریخ (۲) - درس ۵، ص ۴۸ و ۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

در ناحیه معتدله حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، برای صعود هوا منطقه فشار کم ایجاد می‌شود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

در ناحیه استوایی (حاره‌ای) از استوا تا مدارات ۲۳ درجه شمالی و جنوبی هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی هر روز عصر تند و رعد و برق مشاهده می‌شود. هوای سردشده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت‌تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود. در منطقه جنب حاره هوا سرد و سنگین شده و فرو می‌نشیند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به‌وجود می‌آورد.

(جغرافیا (۲) - درس ۳، ص ۲۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۷. گزینه ۴ درست است.

بیابان‌های نامیب و آتاکاما از نوع بیابان‌های گرم هستند که در منطقه جنب حاره حوالی مدارهای رأس السرطان و رأس الجدی شکل گرفته‌اند و علت اصلی به وجود آمدن آن‌ها، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است. بیابان‌های گبی و تکلّه ماکان از نوع بیابان‌های سرد هستند که عموماً در عرض جغرافیایی بالا یا در ارتفاعات زیاد قرار دارند. (جغرافیا (۲) - درس ۳، ص ۳۳ و ۳۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه‌های ۴ و ۲، مثال مربوط به تأثیر تصمیم‌گیری حکومت بر نواحی است. گزینه ۳، نمونه مربوط به شکل‌دهی نواحی به فعالیت انسان‌ها است. (جغرافیا (۲) - درس ۲، ص ۱۱ تا ۱۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

هرچه به سمت بیابان‌صحرا پیش می‌رویم، بارندگی کمتر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند. دره‌های U شکل معمولاً بر اثر فرسایش یخچالی طی هزاران سال پدید می‌آیند. (جغرافیا (۲) - درس ۳ و ۴، ص ۱۵ و ۶۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

در مناطق نزدیک قطبی انرژی دریافتی روزانه حدود ۱۰۰ کالری در سانتی‌متر مربع، در مناطق معتدله حدود ۴۰۰ کالری و در مناطق استوایی ۸۰۰ کالری در سانتی‌متر مربع است. (جغرافیا (۲) - درس ۵، ص ۵۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۱. گزینه ۴ درست است.

برای پاسخ به این سؤال باید هم قابلیت‌های نواحی کوهستان را بشناسیم و هم محدودیت‌های آن را. قابلیت‌های نواحی کوهستانی عبارت‌اند از: ۱. تنوع زیستی، تنوع فرهنگی‌های بومی ۲. دامنه‌های مناسب برای پرورش دام و رمه‌گردانی ۳. تأمین منابع آب شیرین ۴. معادن ۵. جاذبه‌های گردشگری. محدودیت‌های این نواحی نیز عبارت‌اند از: ۱. شرایط سخت طبیعی مثل سرمای شدید و ... ۲. مشکل بودن حمل‌ونقل و احداث راه‌ها ۳. منطبق بودن اغلب نواحی جوان بر گسل‌های فعال و وجود خطر زمین‌لرزه ۴. شیب زمین و محدودیت خاک

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تحقیقات نجومی، مربوط به نواحی بیابانی است.

(۲) مزیت‌هایی مثل انرژی و محدودیت‌هایی مانند کاهش بارندگی، مربوط به نواحی بیابانی است.

(۳) محدودیت‌هایی که ذکر شده، مربوط به نواحی ساحلی است.

(جغرافیا (۲) - درس ۵، ص ۵۸ و ۵۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۲. گزینه ۲ درست است.

علاوه بر عوامل آب‌وهوایی و خاک، نوع ناهمواری‌ها و ارتفاعات نیز در پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری نواحی تأثیر می‌گذارند؛ زیرا گیاهان و جانوران در ارتفاع معینی قادر به زیستن هستند. با توجه به شکل، هرچه ارتفاع افزایش یابد، مثل نقاط «ج» و «ب»، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آن‌ها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود. از طرف دیگر، در دامنه‌های پرشیب، ضخامت خاک کمتر است و این برخلاف نقطه «الف» است، شیب «الف» کم است؛ پس می‌توان نتیجه گرفت، ضخامت خاک آن بیشتر است؛ زیرا آب را بیشتر در خود نگه می‌دارند.

(جغرافیا (۲) - درس ۵، ص ۵۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

سنگ‌کره بخش خارجی زمین است که حالت جامد دارد و از سنگ و خاک تشکیل شده است. این بخش شامل قاره‌ها و کف و بستر دریاها و اقیانوس‌هاست.

دشت‌ها از مهم‌ترین اشکال زمین هستند که با وسعت‌های مختلف، در همه قاره‌ها وجود دارند. آن‌ها بیش از یک‌سوم سطح زمین را پوشانده‌اند و نواحی عمده سکونت، زندگی و فعالیت انسان‌ها را تشکیل می‌دهند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

۲ و ۳) جلگه‌ها از ناهمواری‌های اصلی و عمده سطح زمین نیستند.

۴) فلات‌ها، کوه‌ها، تپه‌ها و دشت‌ها، چهار ناهمواری اصلی و عمده سطح زمین منطقه مسطح کامل دیده نمی‌شود.

(جغرافیا (۲) - درس ۴، ص ۳۸ و ۳۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۴. گزینه ۱ درست است.

به‌طور کلی، فعالیت‌های مربوط به تکتونیک ورقه‌ای از طریق ایجاد چین‌خوردگی‌ها، گسل‌ها یا بالا آمدن مواد مذاب و شکل‌گیری آتشفشان، کوه‌ها را به وجود می‌آورند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

در سایر گزینه‌ها مطلب به این صورت خواهد بود که در کوهستان‌ها با توجه به شرایط آب و هوایی و جنس سنگ‌ها، پیوسته هوازدگی فیزیکی و شیمیایی رخ می‌دهد.

(جغرافیا (۲) - درس ۴، ص ۴۷ و ۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

- برجسته‌ترین کلات‌ها در غرب بیابان لوت در منطقه شهداد در استان کرمان وجود دارد. کلات یا یاردانگ در رسوبات نرم به جامانده از دریاچه‌های قدیم پدید می‌آید. طی میلیون‌ها سال، باد شیارهایی موازی و U شکل در این رسوبات ایجاد می‌کند. به تدریج بخش نرم را با خود می‌برد و بخش‌های سخت‌تر باقی می‌مانند. کلات‌ها که حاصل فرسایش بادی - آبی هستند، در مناطق خشک آمریکا، مصر، چین و ایران مشاهده می‌شوند.

- در نواحی دارای ماسه‌های ریز، و به ویژه فاقد پوشش گیاهی، باد ذرات را از محل خود جابه‌جا می‌کند و به تدریج حفره‌ها یا چاله‌هایی وسیع پدید می‌آورد. اگر در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی در دانه‌ها به وجود بیاید، فرسایش بادی کند و سپس متوقف می‌شود.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گاهی باد مواد نرمی را که در زیر یا لبه تخته سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد و بخش‌های سخت و مقاوم را باقی می‌گذارد که مربوط به گرز دیو است.

(جغرافیا (۲) - درس ۴، ص ۴۷ و ۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

فلسفه (۱)

۷۶. گزینه ۴ درست است.

به‌طور کلی برای نقد و انکار هر دیدگاهی اعم از فلسفی و غیرفلسفی، باید ابتدا آن دیدگاه را فهم کنیم و در قدم بعدی فهم خود از آن دیدگاه را ارزیابی نماییم، تا بتوانیم نقص‌ها و ضعف‌ها (مغالطه‌های) را تشخیص دهیم و در نهایت به ابطال آن حکم کنیم. توضیحات فوق مراحل اندیشه‌ورزی (تفکر فلسفی) است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

چیستی فلسفه، اسم فیلسوفان و تعریف لغوی آن از مصادیق مرتبه اول تفکر (فطرت اول) می‌باشد. (رد گزینه‌های ۱ و ۲) تعیین فایده دانش منطقی یا فلسفه، به مرتبه اول تفکر و نزدیک‌تر است و گزینه ۴ به تفکر فلسفی نزدیک‌تر است و به روش فلسفی تأکید دارد. (رد گزینه ۳)

(ص ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۱ درست است.

در مراحل اندیشه‌ورزی اعم از فلسفی و غیرفلسفی، در مرحله سوم تلاش می‌کنیم تا از تمام اندوخته‌های پیشین خود برای شناخت جدید استفاده کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

مرحله اول تفکر فلسفی روبه‌رو شدن با مسائل فلسفی است، نه روبه‌رو شدن با مسئله‌های زندگی. (رد گزینه ۲)

روبه‌رو شدن با مجهولات غیرفلسفی با مجهولات فلسفی، متفاوت است. (رد گزینه ۳)
طرح پرسش غیرفلسفی با پرسش فلسفی، متفاوت است. (رد گزینه ۴)
(ص ۴ و ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۳ درست است.

فیلسوف واقعی هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه خیالات، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند. او درباره استدلال‌ها می‌اندیشد و اگر به درستی‌شان پی ببرد، آن‌ها را می‌پذیرد. ارسطو با اینکه قلباً محبت زیادی نسبت به افلاطون داشت، اما به سبب نادرست دانستن برخی استدلال‌های او، با افلاطون که استادش بود، اختلاف نظر زیادی داشت؛ زیرا هدفش همانند سایر فلاسفه، کشف حقیقت و رسیدن به یقین از طریق استدلال عقلی بود. فیلسوف در جست‌وجوی حقیقت، تابع افراد و اشخاص نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

هر چند اصلی‌ترین و مهم‌ترین فایده تفکر فلسفی، معنابخشی به زندگی است، اما این امر با سخن ارسطو ارتباطی ندارد. (رد گزینه ۱)
حقیقت و عشق به دانستن آن لوازمی دارد که دوری از مغالطه و ترک عادت‌های غیرمنطقی از جمله آن‌ها است و اینها زمانی کاربرد درستی پیدا می‌کند که مستقل بیندیشیم. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)
(ص ۲۳؛ سطح دشواری: آسان)

۷۹. گزینه ۱ درست است.

از آنجا که بیشتر مردم افکار و عقایدی را پذیرفته‌اند که از نسل‌های پیشین به جا مانده و برحسب عادت مقبول ایشان قرار گرفته است، در نتیجه هرگاه عده‌ای در لباس فیلسوف یا اندیشمند درصدد ارزیابی عقلانی دلایل اعتقاد به آن‌ها برآید، در ابتدا با مقاومت جدی معتقدان و حتی باطل شمرده شدن دیدگاه و عملشان روبه‌رو خواهند شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

تقدیس جهل و محترم دانستن و دانا شمردن محرومان از نور علم، نشانه‌هایی است از اسارت در بند عادت‌های غیرمنطقی؛ بنابراین محرومیت از سایر فایده‌های تفکر فلسفی در اینجا مطرح نیست. (رد گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴)
(ص ۳۴؛ سطح دشواری: آسان)

۸۰. گزینه ۲ درست است.

هرگاه به‌طور اتفاقی زنجیری که به دست و پای زندانی غار بسته شود، باز شود و او سعی در خروج از غار بنماید روشنایی بیرون چشم‌هایش را به دردی طاقت‌فرسا مبتلا خواهد کرد و او مجدد به زیر سایه تاریکی غار و جایی که به آن عادت داشت برمی‌گردد و اعتقادش به سایه‌ها استوارتر خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

تلاش اولیه زندانی برای خروج از غار بود نه ورود به آن. (رد گزینه ۱)
آگاهی از موجودات بیرون غار در دو مقطع برای زندانی حاصل شده ابتدای ورود و پیش از فراموشی جهان بیرون غار و دوم بعد از اینکه چشمانش به روشنایی روز عادت کرده باشد. (رد گزینه ۳)
آخرین مرحله از کشف حقیقت و رهایی او از بند عادت‌های غیرمنطقی است. (رد گزینه ۴)
(ص ۲۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۱. گزینه ۱ درست است.

تمدن‌ها از بین نمی‌روند؛ بلکه آثار تمدنی آن‌ها می‌تواند تخریب شود. این تمدن‌ها حامل اندیشه‌های فلسفی نیز بوده‌اند، ولی اغلب اثر مکتوب از آن‌ها در دسترس نیست. حتی در تمدن‌های چین، هند، بین‌النهرین و مصر (که پیش از تمدن یونان شکل گرفته‌اند، کم و بیش، حکمت و فلسفه رواج داشته و آثاری که حکایت از تفکر در مسائل بنیادین هستی داشته باشند، برجای مانده است. (درس ۴ - ص ۲۹؛ سطح دشواری: آسان)

۸۲. گزینه ۴ درست است.

هم هراکلیتوس و هم پارمنیدس وجود واقعیت‌های مادی را پذیرفته بودند؛ اما آنچه موجب اختلاف است، اثبات حرکت و تغییر طبیعت توسط یکی و انکار آن توسط دیگری است. (ص ۳۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۴ درست است.

روبه‌رو شدن با مسئله فلسفی، مرحله اول تفکر فلسفی است ولی سقراط در روش ثابت خویش، با طرح پرسش وارد می‌شود که با آن مراحل منطبق نیست.
(درس ۱ و ۵ - ص ۵، ۳۷ و ۳۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۴. گزینه ۳ درست است.

از میان دو اتهام فاسد کردن جوانان و بی‌ایمانی به خدایان، دومی برای اهالی آتن و حاکمانش اهمیت بیشتری داشت، به همین دلیل اتهام فاسد کردن جوانان زمانی اهمیت دارد که آن را از عوامل بی‌اعتقادی جوانان نسبت به خدایان آتنی در نظر بگیریم. ملتوس نماینده متهم‌کنندگان و مخالفان سقراط در دادگاه بود. (رد گزینه ۱)
ملتوس برای اتهامات خود، روش‌های تربیتی سقراط و دیدگاه‌های او دربارهٔ مورد خدایان را به‌عنوان شاهد در دادگاه ارائه کرد. ملتوس معتقد بود سقراط خدایانی را که همگانی بدان اعتقاد دارند، انکار کرده و از خدایی جدید سخن می‌گوید.
(ص ۳۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۵. گزینه ۳ درست است.

کشف داروها برای درمان بیماری‌ها، نشانه پیشرفت دانش بشر و کشف عوارض داروها و تغییر در تصور و نگاه بشر نسبت به کیهان، حاصل تصحیح خطاهای گذشته است. چرا که در گذشته و بر مبنای هیئت بطلمیوسی، جهان بسیار کوچک‌تر تصویر شده بود.
(ص ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۶. گزینه ۴ درست است.

تردید در اصل دانستن و همه دانسته‌ها همان انکار امکان شناخت است که برخی از شکاکان و سوفیست‌ها در یونان باستان به آن معتقد بودند. پذیرش هرگونه شناخت اعم از مطلق یا نسبی، نوعی اقرار به امکان شناخت به‌شمار می‌رود. (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳)
(ص ۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۷. گزینه ۲ درست است.

بحث در مورد قابلیت شناخت عقلانی جهان، موجودات، علمی و غیرعلمی بودن شناخت‌ها بحثی معرفت‌شناسانه است. بحث از موجودیت، واقعیت و مصداق خارجی اشیاء و مفاهیم، بحثی هستی‌شناسانه است.
(ص ۴۶ - سطح دشواری: متوسط)

۸۸. گزینه ۱ درست است.

انسان گاهی متوجه خطا و اشتباهات خود می‌شود، هرچند همواره در معرض خطا و اشتباه قرار دارد.
(ص ۴۵ - سطح دشواری: آسان)

۸۹. گزینه ۳ درست است.

تقویت روحیه پرسشگری در جوانان از اتهامات سقراط نبود؛ بلکه شیوه ثابت مباحث و گفتگوهای او با مردم بود. «آتنیان بگذارید افترايي را که از دیرباز به من نسبت داده‌اند و ملتوس هم همان را تکرار کرد، یادآوری کنم. آنان می‌گویند، سقراط رفتاری خلاف دین ما آتنیان در پیش گرفته و در پی آن است که به اسرار آسمان و زمین دست یابد. باطل را حق جلوه دهد و این کار را به دیگران هم می‌آموزد. (رد گزینه ۴)
هر چند انتقال افکار خود به رأی گمراه کردن جوانان از اتهامات سقراط بود، اما در این گزینه علاوه بر این اتهام، به اصلی‌ترین اتهام او که همان انکار خدایان باشد، نیز اشاره شده است. (رد گزینه ۱)
در این گزینه نتیجه آموزش‌ها و مباحثات سقراط بیان شده است نه اتهام. (رد گزینه ۲)
(ص ۴۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۰. گزینه ۲ درست است.

فعالیت سوفسطائیان برای انکار اصل حقیقت و واقعیت موجب ظهور فلاسفه بزرگی چون سقراط، افلاطون و ارسطو گردید تا با تدوین مباحث منطق و تأمل در اندیشه‌های فلاسفه پیشین تفسیر جامع‌تری از هستی ارائه دهند. شکاکیت و مخالفت سوفسطائیان از یک طرف و اقدامات سقراط و شاگردانش موجب رونق و رواج بحث‌های منطقی و فلسفی فراوانی شد که تا به امروز ادامه دارد. یکی از نتایج اقدامات سوفیست‌ها کاشتن بذر بی‌اعتمادی در اذهان بود. اما این از دلایل اهمیت ایشان در تاریخ فلسفه نیست. (رد گزینه ۱)
این عبارت علت تلاش سوفسطائیان برای تبلیغ سخنوری بود. (رد گزینه ۳)

این عبارت نیز مدّعی سوفسطائیان بوده و دلیل اهمیت آن‌ها در تاریخ فلسفه نیست. (رد گزینۀ ۴ ص ۳۴؛ سطح دشواری: متوسط)

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۱ درست است.

عبارت اول چپستی یک پدیده است، پس به توصیف اشاره دارد. (تعریف تمرکز)
عبارت دوم به بیان چرایی یک اتفاق می‌پردازد، یعنی عوامل مؤثر در تقویت حسی را بیان می‌کند، پس تبیین است.
در عبارت سوم، آینده نوجوان در صورت عدم توجه به پیامد تغییرات شناختی آنان، مورد پیش‌بینی قرار گرفته است.
در عبارت چهارم به ارائه راهکار جهت کنترل فراموشی اشاره شده است.
(درس ۱، ص ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۲. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول درست است؛ زیرا تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش مفهومی یعنی توجه به هزینه‌ها و قیمت کارآمدتر از تصمیم‌گیری مبتنی بر پردازش ادراکی است.
عبارت دوم نادرست است؛ زیرا برای پی بردن به رفتار حیوانات، بهترین روش، مشاهده رفتار حیوان در محیط طبیعی یا آزمایشگاهی است.
عبارت سوم نادرست است؛ زیرا استدلال، جزو شناخت عالی ولی توجه و حافظه، جزو شناخت پایه هستند.
عبارت آخر نادرست است؛ زیرا به نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی، احساس می‌گویند.
(درس ۱، ص ۲۱، ۲۲، ۲۳ و ۲۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۳. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول اصل یا قانون است؛ زیرا تأیید شده و ثابت شده است؛ یعنی فرضیه‌ای ثابت شده است.
عبارت دوم مسئله است؛ زیرا سؤال‌ی است که پژوهشگر موردنظر دارد.
عبارت سوم فرضیه است؛ زیرا پاسخی خردمندانه و علمی به مسئله مورد پژوهش است.
در عبارت چهارم گفته شده که اصول روانکاوی، تجمیع شده پس بیانگر نظریه فروید است که از جمع تعدادی اصول تشکیل شده است. (این نظریه به نظریه رشد روانی - جنسی فروید معروف است).
(درس ۱، ص ۱۲ و ۱۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۴. گزینه ۴ درست است.

راه رفتن مستقل ← ۱۲ تا ۱۵ ماهگی
اولین علامت رشد اجتماعی، لبخند اجتماعی است که در ۲-۳ ماهگی است.
شکل‌گیری فراحافظه مربوط به نوجوانی است که این دوره، دامنه سنی ۱۲ تا ۲۰ سالگی را شامل می‌شود.
رشد دوره کودکی از زمان تولد تا ۱۱ - ۱۲ سالگی را شامل می‌شود.
بررسی موارد سایر گزینه‌ها:
ایستادن مستقل ← ۱۱ تا ۱۴ ماهگی
بازی با اسباب‌بازی خود در کنار دوستان ← بازی موازی ← ۲-۳ سالگی
افزایش سرعت تفکر ← نوجوانی ← ۱۲ تا ۲۰ سالگی
بلند شدن از وضعیت نشسته ← ۹ تا ۱۲ ماهگی
پسری که دوست دارد با پسرها بازی کند ← بازی گروهی ← دوره دبستان (کودکی دوم یعنی ۷ تا ۱۲ سالگی)
آرمان‌گرایی و عیب‌جویی ← پیامد تغییر شناختی نوجوانی ← ۱۲ تا ۲۰ سالگی
رشد انسان ← از زمان تشکیل نطفه تا مرگ
نشستن مستقل ← ۵ تا ۸ ماهگی
ترس از غریبه‌ها ← ۷-۸ ماهگی
تفکر فرضی ← نوجوانی ← ۱۲ تا ۲۰ سالگی
(درس ۲، ص ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۵۱ و ۵۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۵. گزینه ۲ درست است.

رشد هیجانی در دوره کودکی، فرآیندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجان‌های خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجان‌های اطرافیان اوست.
لذت بردن از حضور دیگران و جمع، مربوط به رشد اجتماعی است.
تمایز بین خود و دیگران گذاشتن، معرف هویت است که مربوط به رشد اجتماعی است.
رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است.
ترجیح دادن هدایای بزرگ‌کم‌ارزش به هدایای کوچک‌پرارزش بیانگر پردازش ادراکی است که به رشد شناختی مربوط می‌شود.
(درس ۲، ص ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۹ و ۶۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۴ درست است.

هر سه گزینه (۱، ۲ و ۳) به وراثت و رسش اشاره دارند؛ اما در گزینه (۴)، زهرا رفتارهای وسواسی مادرش را تقلید می‌کند؛ چون گفته‌شده مشاهده مستقیم می‌کند. (نکته: وسواس زمینه وراثت نیز دارد، اما در اینجا بر جنبه محیطی این اختلال که الگوبرداری از رفتار دیگران است، تأکید شده است).
(درس ۲، ص ۳۸ و ۴۱؛ سطح دشواری: آسان)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

عبارت اول، نشان‌دهنده تغییرات درونی محرک است که مانع خوگیری و باعث ایجاد تمرکز می‌شود.
عبارت دوم، نشان‌دهنده هدف‌گذاری و اهمیت دادن به آن است که به عامل درگیری و انگیزتگی ذهنی اشاره دارد و از عوامل ایجاد تمرکز است.
اگر محرکی به دفعات متعدد ارائه شود، باعث خوگیری و مانع تمرکز است.
خط کشیدن زیر واژگان مهم باعث خارج شدن از یکنواختی و ثبات نسبی می‌شود و مانع خوگیری است.
(درس ۲، ص ۷۶ و ۷۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

عبارت اول: رد درست، زیرا محرک غایب یعنی تصویر بوقلمون را می‌بینیم ولی ردیابی نمی‌شود.
عبارت دوم: گوش‌به‌زنگی؛ زیرا خستگی مهم‌ترین عامل کاهش عملکرد در این کارکرد توجه است.
عبارت سوم: جست‌وجو؛ زیرا این کارکرد توجه تابع تعداد عوامل انحرافی و ویژگی‌های منحصربه‌فرد هدف است.
عبارت چهارم: سبک پردازش و انتظارات افراد باعث می‌شود تا وقتی منتظر اتوبوس مدرسه باشیم، هر اتوبوسی را از دور آن بدانیم.
(درس ۳، ص ۷۴، ۷۷، ۷۸ و ۷۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۹. گزینه ۱ درست است.

در عبارت اول، فرد مهارت لازم برای انجام دو کار همزمان را دارد، پس اثر منفی توجه تقسیم شده کاهش دارد.
در عبارت دوم، فرد از حواس مختلف برای انجام یک تکلیف استفاده کرده است؛ پس اثر منفی توجه کاهش داشته و حتی تمرکز افزایش می‌یابد.
در عبارت سوم دو تکلیف به هم شباهت ندارند و گفته نشده که دانش‌آموز زرنگ است، پس اثر منفی توجه تقسیم‌شده افزایش می‌یابد.
در عبارت چهارم، دو تکلیف همزمان به هم شباهت دارند؛ پس اثر منفی توجه تقسیم‌شده کاهش می‌یابد.
(درس ۳، ص ۸۰ و ۸۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۲ درست است.

ردیابی علامت حاضر ← اصابت یا تصمیم درست
ردیابی علامت غایب ← هشدار کاذب
ردیابی نشدن علامت حاضر ← از دست دادن محرک هدف
ردیابی نشدن علامت غایب ← رد درست
(درس ۳، ص ۷۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

حجم ردهای حسی زیاد، اما مدت ذخیره‌سازی آن‌ها کم است. علاوه بر عامل زمان، میزان استفاده از اطلاعات باعث می‌شود که با حافظه کاری سروکار داشته باشیم. مهم‌ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه‌مدت، محو شدن مواد اطلاعاتی حافظه به دلیل گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است. عبارت آخر درست است؛ زیرا به تجربه مشخص (شخصی) اشاره دارد. (درس ۴، ص ۹۵ تا ۹۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

هر سه جفت واژگان در این گزینه دارای نشانه معنایی هستند؛ بنابراین یادآوری آن‌ها آسان‌تر است؛ زیرا با چوب می‌توان صندلی ساخت، با شاتوت مربا درست کرد و زمستان یادآور سرما است. در گزینه‌های دیگر واژگان اکثراً دارای نشانه بیرونی هستند یعنی صرفاً کنار هم قرار گرفته‌اند و دارای معنا نیستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نشانه بیرونی / نشانه بیرونی / نشانه درونی

(۳) نشانه بیرونی / نشانه بیرونی / نشانه درونی

(۴) نشانه درونی / نشانه درونی / نشانه بیرونی

(درس ۴، ص ۱۰۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

عبارت اول: بیانگر کارآمدی مرور ← کنترل اثر گذشت زمان
عبارت دوم، بیانگر کاهش فاصله زمانی بین یادگیری یک مطلب و یادآوری آن ← کنترل اثر گذشت زمان
عبارت سوم، بیانگر یادگیری عمیق ← کنترل اثر تداخل
عبارت چهارم، بیانگر یادگیری با استراحت ← کنترل اثر تداخل
(درس ۴، ص ۱۰۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

استفاده از دو واژه متضاد برای توضیح یک مفهوم، اشاره به روش تمایزبخشی دارد. در بسط معنایی از مثال‌های مختلف و متعدد استفاده می‌کنیم. (درس ۴، ص ۱۰۷ تا ۱۰۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

- آنچه که دوست داریم بشویم ← خودآرمانی: عبارت اول، سوم و پنجم
- آنچه که هستیم: خودواقعی ← عبارت دوم و چهارم
(درس ۲، ص ۶۲ و ۶۳؛ سطح دشواری: متوسط)

عربی

۱۰۶. گزینه ۲ درست است.

- «ناهین» اسم فاعل و به معنی «نهی کننده یا بازدارنده» و نباید به صورت فعل ترجمه شود؛ (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴)
- «أعمال» جمع است؛ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)
(عربی (۲) - ص ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۷. گزینه ۱ درست است.

- دو کلمه «خَیْر» و «شَرّ» هرگاه مضاف باشند، به صورت صفت عالی ترجمه می‌شوند؛ (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)
- «لَا یَجْتَنِبُ: دوری نمی‌کند» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴).
(عربی (۲) - ص ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۸. گزینه ۲ درست است.

- «دموع» جمع مکسر است؛ (ردّ گزینه‌های ۱ و ۳)

- «رأيتُ» فعل ماضی است؛ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

- «عین» مفرد است؛ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

(عربی (۲) - ص ۱۹؛ سطح دشواری: آسان)

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

- «حُصول: به دست آوردن» (ردّ گزینه‌های ۱، ۲ و ۴)

- «قیمة: ارزش» در گزینه‌های (۲، ۴) ترجمه نشده است.

- «لا نملکُ» فعل مضارع منفی است و باید به صورت فعل ترجمه شود؛ (ردّ گزینه‌های ۱ و ۴).

(عربی (۲) - ترکیب لغات؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

- «كثيرة»، صفت است برای الفاظ؛ (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)

- «دُخول الإیرانیین: به معنی ورود یا داخل شدن ایرانی‌هاست»؛ (ردّ گزینه ۳)

(عربی (۲) - ص ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

- «السرعة» فاعل برای فعل «لا تُضَرّ»، می‌باشد؛ (ردّ گزینه‌های ۱، ۲ و ۳)

- «عضوین» مثنی است؛ (ردّ گزینه‌های ۲ و ۳)

(عربی (۲) - ص ۳۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۲. گزینه ۴ درست است.

ضمیر متصلی که به فعل متعدی می‌چسبد، مفعول است؛ فلذا ترجمه درست «تُرْجَعُكُ»، (تو را برگرداند) است.

(عربی (۲) - ترکیب لغات؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۳. گزینه ۳ درست است.

پاسخ صحیح در سایر گزینه‌ها به ترتیب «جَبَّار، کَأَس، شَرِشَف» می‌باشد.

(عربی (۲) - تمرین درس ۱ تا ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

- «كُلُّ + اسم مفرد بدون ال (نکره) = هر»؛ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴)

- کلمه «جَمیع» برای امتحانات، در گزینه (۱) نیامده است.

- استفاده «حتی» به معنی (بعد از)، نادرست است؛ (ردّ گزینه‌های ۳ و ۴).

- ترکیب فعل شرط و جواب شرط در گزینه (۱) متناسب با ترجمه نیست.

(عربی (۲) - تمرین ترکیب لغات؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «فعلت» فعل منفی نیست.

(۳) «خیرات» اسم تفضیل نیست.

(۴) «آخرة» معرب است نه مبنی.

(عربی (۲) - تمرین قواعد؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

تنها در این گزینه اسم مکان «مقبیره» به صورت نکره آمده است. (مسجد، مکتب، اسم مکان هستند؛ ولی نکره نیستند.)
(عربی (۲) - قواعد ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

در این گزینه، کلمات «عالم و عابد» اسم فاعل و «خیر» اسم تفضیل است.
(عربی (۲) - قواعد درس ۱ و ۲؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

«ألا» مخفف «أن + لا» است؛ «أن» از ادات ناصبه است و فعل مضارع را در ترجمه به التزامی تبدیل می کند.
(عربی (۲) - قواعد درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

هر چهار گزینه، جمله شرطی هستند، ولی تنها در گزینه (۳) اسم مفعول «مسموم» آمده است.
(عربی (۲) - قواعد ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

تنها در گزینه «۴» و «۲» اسم مبالغه داریم که در گزینه «۴» اسم مبالغه «جبار»، نکره است، اما «الصبار» معرفه است.
(عربی (۲) - قواعد ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)